

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštini predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava Maribor, Ruška cesta 5, poštini predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 81.

Sreda 10. oktobra 1928.

Leto III.

Doli policijski teror dr. Korošca

Interpelacija poslanca s. Petejana radi preganjanja delav-
cev, hišnih preiskav po policiji in žandarmeriji dr. Korošca.

Gospod minister!

Zadnje mesece sem vrše policijske oblasti ki stoje pod Vašim zapovedništvom, številne hišne preiskave, aretacije in podobne preganjanja in to največ med delavstvom, ne da bi prizadeti sploh vedeli, česa se jih sumiči in dolži. Pod pretvezo, da gre za zasledovanje državi nevarnega komunističnega gibanja, preganjajo policijske oblasti vse in vsakogar, kakor se jim pač zdi. Vam, g. minister, je gotovo prav dobro znano, da komunistično gibanje pri nas ni niti najmanj državni nevarno, najmanj po svojem obsegu. Nastopanje policijskih oblasti in njihovih organov, policajev in žandarjev pa vzbuja upravičen sum, da policija ne išče samo »državi nevarne elemente«, ampak da je po famoznem izjemnem zakonu o zaščiti države, ki omogoča vsako tudi največjo zlorabo državne oblasti in preganjanje tudi najbolj nedolžnih ljudi, ukazan splošen progón delavcev, tudi tistih, ki so notorično organizirani socialisti, ali pa vsaj socialističnega prepričanja in pripadniki Socialistične stranke. V podpretevit teh izvajani evo nekoliko slučajev:

V zadnjih dneh avgusta in početku septembra je žandarmerija napravila hišne preiskave: Pri zidarju Maksu Strnadu v Selnici ob Dravi. Orožniki so mu zaplenili par pisem, ki mu jih je brat pisal iz Rusije in ki so bila že objavljena v socialističnih listih. To pa še ni bilo dovolj, orožniki so se napotili tudi v tovarno za dušik v Rušah, kjer je imenovan zaposlen in so tudi tamkaj v njegovi omari izvedli preiskavo, kjer so zaplenili par letakov iz volitev leta 1925.

Orožniki so nadalje izvršili preiskavo pri predsedniku po zakonu izvoljenih obratnih zaupnikov Purgaja v tovarni za opeko v Lajsterperku pri Mariboru; premetali so vse karkoli jim je prišlo pod roko, ne da bi kaj našli, razen škandaloznih socialnih razmer, ki vladajo v nehišijenskih skupnih ležiščih omenjene tovarne.

V Marenbergu ob Dravi so orožniki napravili obisk pri predsedniku krajevne organizacije Socialistične stranke Francu Leitingru. Premetali so mu vse stanovanje, našli seveda niso nič.

V Senovem pri Rajhenburgu je žandarmerija napravila hišne preiskave pri članih Socialistične stranke in odbornikih Delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda«. Med onimi, ki jih je obiskala žandarmerija

imenujemo samo Barago, Rihterja, Petriča, Prevca in Mlakarja; Baragi so zaplenili nekaj Marksovih spisov, ki jih danes hrani vsaka knjižnica in s katerimi se bavi vsak vsaj povprečno izobražen človek.

Enaka poročila so prišla tudi iz Zaloge pri Ljubljani, kjer so orožniki izvršili preiskave pri vseh oblasti prijavljenih odbornikih Delavske kulturne in telovadne zveze »Svoboda«, pri odbornikih »Saveza železničarjev Jugoslavije« in članih Socialistične stranke.

V Kočevju pa so preiskave sploh na dnevnem redu in je delavstvo tako preplašeno, da si ne upa niti več na kulturna predavanja »Svoboda«, ki jih žandarmerija tako zastraži, kakor je zastražila zadnje predavanje o 100-letnici Tolstojevskega rojstva, katere se je spominjal ves svet.

Ta sistematična preganjanja delavcev-socialistov najbolj jasno dokazujejo, kako se pri nas omejuje svoboda državljanov, ne da bi le-ti dali zato niti najmanjši povod. Zato stuje, da je oblasti poznano, da je kdo aktiven član socialističnega delavskega gibanja, pa pride na spisek državi nevarnih elementov. Svoboda prepričanja, ki je v ustavi garantirana slehernemu državljanu se brez obzirno krati in tepta. Izpostavljen je policijskemu preganjanju vsak, ki slučajno ni pristal vladajočega režima. Da v takih razmerah cvete denuncijanstvo, leži na dlani in mnogo žrtve je pripisati baš na rovaš denuncijanstva, ki se pri nas sistematično goji.

Kljub vsem številnim preganjanjem in hišnim preiskavam in aretacijam v zadnjih mesecih in kljub postojecim izjemnim zakonom, pa sodišče niti v enem slučaju, najmanj pa v enem izmed zgoraj navedenih, ni našlo povoda za kakršnokoli postopanje, ki bi vsa ta preganjanja vsaj malo opravičilo.

Zato si dovoljujem staviti Vam, g. minister sledeča vprašanja:

1. Ali Vam je vse to znano?
2. Ali ste pripravljeni ukazati Vašim podrejenim organom, da ustavijo neutemeljena preganjanja delavcev, da zaščitijo svobodo državljanov, brez razlike političnega prepričanja in da proti krivcem, ki so odgovorni za zgoraj konkretno navedene slučaje uvedete postopanje in jih kaznujete?

Prosimo Vas g. minister, za ustmeni odgovor v javni seji Narodne skupščine.

Josip Petejan s. r.

Po 7. oktobru v Avstriji.

Koliko strahu in koliko skrbi pa tudi stroškov za prazen nič! Sedmi oktober je še pred kakimi štirinajstimi dnevi bil strah in groza za mnogo ljudi v Avstriji, toda čimbolj se je bližal, tem manj se je zdel nevaren. Že pred dobrim pol letom so Heimwehrovci napovedali svoj pohod v rdeči delavski center. To je sicer bila precejšnja predrznost, toda »strategi« so si mislili: boljše preje kot pozneje, kajti sociji postajajo od dne do dne močnejši; zato ni umestno odlašati, ako naj sploh dosežemo kak uspeh. Seveda je bilo korajžje več kot pa moči, kajti moč je samo tam, kjer je idealizem, tega pa pri kupljenih dušah ni. Heimwehrovski voditelji imajo gotovo danes takega mačka, kot ga niso še nikoli imeli, to pa tembolj, ker so se malo preveč bahali ter preveč pokazali svoje karte. Saj so rekli, da je njihov pohod v Wiener-Neustadt strogo političen, da je to prvi poizkus za poznejši pohod na Dunaj. Kjer je treba napraviti »red«, to se pravi: parlament, ki zanje ni nič več vreden, treba razgnati, odpraviti republiko in demokracijo ter zavladati po receptu Horthyja ali še raje Mussolinija.

No, sedaj pa je veselje proč in marsikdo si je oddahnil, kajti fašistični poizkus se je temeljito ponesrečil, kakor bi se bil svoječasno tudi Mussolinijev ponesrečil, ako bi bil italijanski proletarijat pameten — kajti močan je bil dovolj! In danes lahko rečemo, da je bil tudi 7. oktober dobra sola ne le za delavstvo Avstrije, ampak za delavstvo vseh dežel, kjer fašistična hidra vzdiguje svojo glavo. Avstrijsko delavstvo je ponovno pokazalo svojo socialistično zrelost. Lahko si vsakdo zračuna na prste, kako bi bilo danes tam, če bi n. pr. imeli komunisti več besede. Tudi v Wiener-Neustadtu so hoteli maloštevilni komunisti svoj lonček pristavit, toda samo enkrat so oni socialisti prevrtili in jih ne bodo več!

Iz poročil torej izvemo, da je potekel dan 7. oktobra v Wiener-Neustadtu v največjem miru in redu, da ni teklo niti kaplje

človeške krvi, dasi je bila tam koncentrirana ena tretjina male avstrijske vojske z vsemi svojimi moralnimi sredstvi in da niso manjkale niti ograje iz bodeče žice. Mesto je bilo v popolni rdeči obleki, ker so namreč Heimwehrovci pozvali prebivalce, da naj razvesijo zastave. Te njihovi želji so prebivalci Neustada ustregli, samo s to razliko, da so razvesili ne zeleno-bele, marveč rdeče zastave. Pa ne samo, da so razvesili izredno mnogo zastav, ampak so okrasili vsa okna in celo vrata so opletli z rdečimi girlandami, medtem ko je bilo heimwehrovskih zastav v celim mestu kakih 5!

Koliko je bilo po številu Heimwehrov, se še ne da točno reči; bilo pa jih je vse-kakor manj kot so napovedali. En vlak jih je pripeljal namesto 1700 samo 700; trije vlaki pa so se morali sploh radi premale frekvence odpovedati. Prišlo jih je razmeroma največ iz Štajerske, in sicer iz revirjev zloglasne Alpinske družbe, ki izvaja, vsled vladajoče krize, najhujši teror nad onim delavstvom, ki je količjak odvisno od tega podjetja. Kdor noče pristopiti k Heimwehru, temu se odpove delo in cela družina zleti iz naravnega stanovanja na cesto. Nasprotno ni bilo iz cele Nižjeavstrijske več kot tisoč »Hahnenschwänzerjev«, kakor jih tam imenujejo in pa okroglo 1000 študentov iz Dunaja. Cela »armada« dr. Steidleja je tedaj štela komaj okrog 11.000 glav in ravno toliko je bilo vojakov ter žandarjev, ki so jih čuvali, da jih ne bi »Schutzbund« pojedel za južino.

Na delavski izlet pa so bili povabljeni samo delavci iz bližje ležečih industrijskih centrov brez Dunaja. Iz Dunaja je prišlo samo 7000 rediteljev Schutzbunda. Pa že to je daleč nadkrillilo soldnerje, ki so menda samo prišli v Wiener-Neustadt k — maši! Socialisti demokrati so imeli na Glavnem trgu velikanski shod, na katerem so imeli sijajne govore ss. dr. Renner, Deutsch, Helmer, Richter in drugi. Značilno je, da so prispeli v Wiener-Neustadt socialistični poslanci iz Belgije in Češke. Sicer pa je

dobila socialistična stranka mnogo pozdravov iz raznih držav, od katerih je bil oni angleške delavske stranke najbolj značilen, ki izraža upanje, da bo znalo avstrijsko delavstvo s fašizmom obračunati. Heim-

wehrovci so tedaj odšli klaverno kot so prišli in na misel jim gotovo ne pride, da bi še katerikrat šli v Wiener-Neustadt iz-
zivat, a še mnogo manj na — Dunaj!
Živel zaveden avstrijski proletarijat!

Oblastni zbor SSJ za mariborsko oblast.

Na temelju statuta SSJ čl. 11 sklicujemo za dne 11. novembra 1928 v Maribor

OBLASTNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom :

1. Konstituiranje zbora.
2. Poročilo oblastnega tajništva.
3. Politični položaj v državi in tak-tika stranke.
4. Strankina organizacija in tisk.
5. Volitve v okrajne zastope, oz. v srezke skupščine.
6. Volitev oblastnega odbora in članov glavne strankine uprave.
7. Razno.

Glasom čl. 12 statuta SSJ imajo pravico in dolžnost prisostvovanja oblastnemu zboru:

- a) Delegati krajevnih organizacij, izvoljeni na krajevnih zbiorih. Organizacije do 30 članov imajo pravico do enega delegata in na vsakih nadaljnjih 30 po enega. Ostanek od 10 članov ima pravico do enega delegata. Število članov se določi na pod-

lagi števila prispevkov, katere je krajevna organizacija v zadnjih treh mesecih pred sklicanjem oblastnega zbora odračunala oblastni organizaciji.

c) Člani oblastnega načelstva in kontrole.

c) Narodni in oblastni poslanci, izvoljeni v oblasti.

č) Eden zastopnik izvrševalnega odbora SSJ in strankinega tiska v oblasti.

d) Po eden zastopnik socialistične mladinske in ženske organizacije v oblasti.

Delegati pod c imajo pravico do govora, nimajo pa pravice do glasovanja v točkah, ki se tičejo njihovega delovanja.

Oblastni zbor se prične točno ob pol 9. uri.

Vse krajevne organizacije morajo svoje delegate, kakor tudi predloge sporočati strankinemu tajništvu Maribor, Ruška cesta 5, najkasneje do 4. novembra 1928.

Oblastno načelstvo SSJ za mariborsko oblast.

Za razpust narodne skupščine in takojšen razpis svobodnih volitev.

Kmetko-demokratska koalicija ima popolnoma prav, če zahteva takojšen razpust sedanje narodne skupščine in razpis svobodnih volitev, če je zahteva resna.

To zahteva tudi Socialistična stranka Jugoslavije že, odkar so postale razmere kritične, in je to zahtevo zlasti poudarila ponovno takoj po umoru dne 20. junija.

Če se sedanja radikalno-klerikalna režimska večina tej zahtevi upira, dokazuje s tem samo svojo reakcionarnost in strah pred volitvami.

V vseh res demokratičnih državah, če pride na površje kako važno vprašanje gospodarskega ali političnega pomena, ki bi utegnilo zaradi trenja med nazirani škodovati celoti, takoj razpuste parlament, da dajo s tem narodu priliko, da se v novih volitvah izjavi, kakšno rešitev dotičnega vprašanja hoče imeti.

Umor 20. junija v narodni skupščini je težka žalitev parlamentarizma, toda to še ni vse. Kar je umoru sledilo, to je hujše, to so dejstva, ki nujno vlevajo, da se takoj da narodu v svobodnih volitvah prilika, da pokaže sam pot, po kateri je hoditi. Ponudimo samo na zbujanje plemenskega sovraštva, na socialni boj, izpodkopavanje ugleda v inozemstvu in borbo med političnimi skupinami brez načel in programa na obeh straneh. Vse to more voditi samo v še hujšo demoralizacijo javnega življenja.

Če sedanji radikalno-klerikalni režim noče razpustiti narodne skupščine in razpisati nove volitve, dokazuje s tem, da se boji naroda in njegove obsodbe.

Mi zahtevamo nove svobodne volitve! Vemo, da popolnoma svobodnih volitev vlada, ki jih bo izvedla bolj ali manj vpli-

vala na izid volitev. Isto bi veljalo tudi za nevtralno vlado, katero zahteva opozicijska koalicija, ker resničnih nevtralec v državi ni. In nam se zdi, da so prikriti partizani še nevarnejši kakor odkriti strankari, ker lažje varajo javnost pod plaščem nevtralnosti s svojo zavratno miselnostjo in taktiko.

Vendar so pa možne svobodnejše volitve, kakor so bile vse dosedanje volitve v narodno skupščino. Mogoče so vsaj tako svobodne volitve kakor so bile v konstituantu.

Dejansko pa ne vidimo ne pri režimovcih, ki se volitev boje, ne pri opozicijski koaliciji prave volje, da se volitve izvedejo. Opozicijska koalicija sicer kriči po volitvah, toda odklanja vsakršno pot, po kateri naj bi se prišlo do volitev, da bi pokazala v volitvah svojo politično moč in resno voljo, da se žalostne razmere v državi sanirajo vsaj, kolikor je v takem kaosu mogoče. Manjka opoziciji predvsem resnosti.

Socialisti morajo torej prevzeti dolžnost, da na shodih, v časopisju in pri agitaciji med narodom ter pri vsakem posameznem pogovoru propagirajo med ljudstvom zahtevo, da se sedanja narodna skupščina takoj razpusti in da se brez odlašanja izvedejo nove volitve, svobodne volitve, pri katerih bodo volilci povedali svojo voljo in izrekli svojo obsodbo nad radikalno buržuazijo ter v Sloveniji še posebej nad klerikalci.

Nove volitve naj dokažejo, da se ljudstvo zaveda, da ga varajo režimovci in opozicijska koalicija. Narodu je dovolj do sedanjega gospodarskega in političnega blata!

Vedno lepše stvari prihajajo na dan.

V razpravi proti Puniši Račicu, ki je 20. junija streljal v narodni skupščini, je bil zaslišan tudi novinar Pantelije Jovović. Ta moč je objavil v listih pismo, ki ga je pisal enajst dni pred umorom Velji Vukičeviću v zadevi boja proti opoziciji Radić-Pribičevićeve opozicije.

Iz pisma je jasno razvidno, da je Vukičević zahteval, naj ne piše v listu ideoloških člankov, ampak naj odločno zahteva glavo Pribičevića in Radića, če reflektira za list denarne subvencije. List »Narodna Tribuna« je morala prenehati, ko Jovović ni dobil subvencije, ker se ni hotel vdati. Ustanovilo se je pa »Jedinstvo«, ki ga je urejal znani Ristović, ki je bil pozneje ustreljen. Iz tega sledi, da je Vukičević s subvencijami ustanovil »Jedinstvo«, ki je

naravnost pozivalo k umoru voditeljev opozicije.

Ni nam mogoče kontrolirati še danes, ali je pismo Jovovića avtentično ali ne. On sam pravi, da ima priče in da lahko dokaže istinitost navedb v pismu.

Zbuja pa ta nova afera vsekakor sum, da je bila dejansko zasnovana morilska zarota, ki pa ni bila nič lepša zaradi tega, če je trdil Vukičević, da se srbski narod ne more pustiti žaliti od opozicije na tak način.

Če so razmere v belgrajski čaršiji res tako grozne, če se vrši korupcija na tak način, je naravno, da se vrši v drugih stvareh, kjer ni treba prelivali krvi, kjer gre samo za denar, še hujša. To je več

kot moralna propalest, ki kriči res po očističenju.

Za vse te dogodke, v kolikor so resnični, pa niso odgovorni samo pravi krivci, nego tudi vsi oni, ki sodelujejo z njimi. Zagovor, da teh stvari niso vedeli, ne more biti verjeten, vsaj ne, da bi niti slutili ne, kaj se dogaja.

Videli bomo, kako se bo ta zadeva razjasnila. In ko se razjasni, bo treba izvajati konsekvence, če se razjasni v neprilog osumljenec in njihovih zaveznikov.

Naši klerikalci vse te afele od Glavnjače pa do umora, od korupcij pa do amputacije perejo in perejo. Ali, če ni perilo

umazano, ga ni treba prati. Če pa kdo sedi in vdrži v tako umazanem perilu, kakor so te buržuazne čunje, je nedvomno umazan tudi sam.

In klerikalce v Sloveniji bomo najbolje lahko sodili, ko vidimo, kako se bodo držali v teh aferah. Če bodo ostali po vseh dogodkih nedostopni za izboljšanje, ne, za odpravo teh razmer, potem so enako pokvarjen element kakor srbska buržuazija, pa če se še tisočkrat sklicujejo na svoje krščanstvo in na rimsko cerkev.

Take razlike pa menda vendar ni med duhovnim in praktičnim krščanstvom.

Važen klerikalen agitacijski dokument za ljudsko dobro!

Senovo, 26. sept. 1928.

Klerikalci vpijejo po prižnkih in shodih, koliko davčnih olajšav so izvajali za ljudstvo, odkar so na vladi, in ubogi narod farbajo, kakšnega pomena so oblastne skupščine, da je to že nekaka avtonomija v praksi. Pa je naša občina po teh tihih zavojah tako, da bi se kedaj po zaslugi od njih »utihotapljenega« člena 82, izkopala iz težav. Dokument obl. odbora ljubljanskega priča, da ščitijo ti ljudje TPD, zato se tako naivno izgovarjajo pred očitkom § 82, ki ščiti velekapital, zato pa nalaga vse breme že itak finančno izmožganemu narodu. Na inicijativo soc. odbor. s. Baraga, da se obdavči TPD za 1 Din na tono izvoženega premoga iz občine, so kljub temu bili tudi slavni naši Es-el-eserji (akoravno pri vsakem drugem predlogu avtomatično ostajajo za izigravanje opozicije, in g. župan kot večina odločuje!). So to brihtne glave, ki so hoteli proračun kriti — pomislite, z obdavčenjem lovskih, odnosno »lukušnih psov«, ki jih ima par delavcev v koloniji, in obdavčenjem koles. — Kakor že zgoraj rečeno, je Ljubljanski obl. odbor zavrnil proračun na ta-le način: »S tamkajšnjim poročilom z dne 16. avgusta 1928, št. 1468, predloženi proračun za leto 1928, vračam v ponovno sklepanje, ker ga ne morem odobriti radi sklenjene davčne 1 Din od tone premoga, izvoženega iz občine. — (Zato, ker se boji zamere gg. od TPD. Op. pisca!) Za pobiranje takse obč. doklade bi bilo po členu 7. finančnega zakona

za leto 1928-29, treba oblastne uredbe z odobrenjem ministrstva za finance. — Županstvu naročam, da takoj povabi obč. odbor vnovič k proračunski seji, ki naj sklepa glede kritja 80.000 Din, ki jih je pričakoval od zgoraj omenjene doklade. Težko, da bi se našlo kritje drugače nego z zvišanjem doka na direktne in užitinske davke, pri čemer pa se je držati določil obč. reda (§ 69 — 74 in § 78). Svetujem pa, da naj doklade na direktne davke ne presegajo 500%, drugače se bo moral proračun predložiti finančnemu ministrstvu v odobritev, vsled česar bi se zadeva zavlekla še za par mesecev. Predsednik: Natlačen... Tako-le zgleda ta klerikalna »avtonomija«-oblastni odbor, ki tako hitro rešuje pokrajinsko, nujno važne zadeve! — Na medklie soc. odbornika, da bi se sedaj, ko načeljuje naši državni Veliki Slovenec katoliški duhovnik dr. Korošec, ta zadeva lahko v prid občine ugodila, in potrdila sklep, da plača TPD 1 Din od tone, se je zareklo g. bivšemu poslancu in županu (ki je tudi takrat nemara spal v parlamentu, ko so radikali utihotali § 82): »Vsaka vlada podpira in zagovarja TPD!« »Tako je!« smo odgovorili. Ker vatikanski hlapci niso za progres, temveč za kapital, izgleda, da bo morala občina le najeti posojilo Din 80.000, za kritje proračuna. — Ko bi se Kristus povrnil na ta grešen svet, to bi padal korobač nad farizeje in Poncij Pilatom, ki sedaj mistificirajo njegov Evangelij!

Tajne sile . . .

Srbski opozicijski poslanec Nastas Petrović je pred kratkim na nekem shodu v Srbiji javno povedal, da so največja zapreka razvoju demokracije in zdravega parlamentarizma v naši državi tajne sile, ki od prevrata sem sproti uničujejo vsak poizkus, da bi se uvedla v državi resnično parlamentarna vladavina.

Pokojni Stefan Radić je nekoč dobro označil tajne sile, ko je rekel, da je kamaričila nekaka megla, ki se z rokami ne da zgrabiti in je brez vsake oblike, same sablja iz te megle ven gleda.

Tajne sile so spravile na vlado svoječasni Davidović-Korošev režim.

Tajne sile so izločile Nikolo Pašića od vodstva državne politike, čeprav je užival popolno avtoriteto v radikalni stranki in je razpolagal s potrebno večino v narodni skupščini. Pašić je bil sicer reakcionar in je njegova politika ni bila dobra, ali imel je eno dobro lastnost — ni bil kamarilist.

Tajne sile so spravile na vlado Veljo Vukičevića, ki ni imel za seboj zaupanja skupščine in je postal predsednik vlade, kakor da bi bil padel z neba.

Tajne sile so po letošnjih junijskih dogodkih aranžirale komedijo s poizkusi sestave neke nevtralne vlade.

Vselej in povsod, ko je šlo za ustanovitev nekaj boljsega in demokratičnejšega režima, so posegle vmes tajne sile in so to preprečile.

Da so prišle tajne sile v naši državi do take moči, pa so v največji meri krive naše buržuazne stranke in moramo reči, vse brez izjeme. V svojem pohlepu po oblasli se niso držale onega pota, ki bi moral biti merodajen za vsako resnično demokratično stranko, pa naj bo v vladi ali v opoziciji, ampak so zoper protivno stranko apelirale — ne na narod, ne na volice — temveč na tajne sile in so z njimi intrigirale. Tako je prišlo do tega, da so tajne sile postale nekaj razsodnik med meščanskimi strankami in so s tem dobile v državi odločujoč vpliv. Posledica je, da v državi kljub veljavni ustavi, ki določa parlamentarno vladavino, nimamo nikakega parlamentarizma. Ni čuda potem, da je naša skupščina postala brlag, v katerem se poslanci med seboj streljajo.

Zdi se, da meščanske stranke še niso uvidele, da si same žagajo vejo, na kateri sede in da same pripravljajo pot neparlamentarni diktaturi, iz katere bodo izločene ena kakor druga. Tudi opozicijska kmetko-demokratska koalicija se tega ne zaveda. Ni dolgo tega, ko je še sama predlagala generalsko vlado in tudi vse njeno dosedanje nastopanje dokazuje, da bi se

prav nič ne branila, če bi s pomočjo tajnih sil zopet sama prišla na oblast.

Proletariat in vsi resnično demokratični ljudje pa se držijo načela, da vsa oblast izvira iz naroda in se zavedajo, da so le tiste pravice njegova trajna last, ki si jih narod sam pridobi.

Samo po tej poti bo mogoče ustvariti resnično demokratično državo, v kateri se bo dprla pot nadaljnjemu napredku, socialni pravičnosti in svobodi.

Agrarno vprašanje v Dalmaciji in SLS ali klerikalna ljubezen do kmetov in viničarjev.

Agrarne razmere v Dalmaciji so še čisto srednjeveške. 80 odstotkov vse plodne zemlje je v lasti par sto veleposestnikov in bogatih cerkev. Ti veleposestniki pa ne obdelujejo svoje posesti sami, ampak imajo na njej naseljene podložne kmete, takozvane kolone, ki obdelujejo zemljo in morajo velik del, polovico ali tretjino vsega pridelka oddajati svojim gospodarjem. V južni Dalmaciji pa obstojajo zopet drugačnja razmerja, na pr. taka, da gospodarji prepuščajo svojim odvisnim kmetom manjši košček zemlje za žitek, zato pa jim morajo kmetje skozi celo leto brezplačno obdelovati celo ostalo veleposestvo brez vsakršnega drugega plačila. Take zemljiške razmere obstojajo tudi v Italiji in jih je ravno italijanska »kultura« prenesla tudi v Dalmacijo. Res pa je, da so se te razmere v posebno kruti in odušurki obliki razvile samo na ozemlju nekdanje dubrovnške države. Ta sramota precej odvajala slavo Dubrovnika in njegove nekdanje države kot nekakih jugoslovanskih Aten. Odvisni kmetje ali koloni ostajajo na veleposestvih od rodu do rodu, njihove pravice niso urejene v nobenih pisanih zakonih in velja v spornih slučajih to, kar hoče gospodar. Ko se je po letu 1848. v Avstriji odpravilo kmetstvo podložništvo in tlačanstvo, so mislili tudi na ukinitve kolonata in podložnega kmetstva tudi v Dalmaciji. Toda veleposestniki v Dalmaciji so bili dovolj močni, da so preprečili izvedbo zemljiške odveze in so te fevdalne srednjeveške razmere ostale v Dalmaciji do današnjega dne. Tako životarijo dalmatinski koloni že stoletja in delajo tlako veleposestnikom in cerkvam.

Ob ustanovitvi Jugoslavije pa je tudi dalmatinskim kolonom zasijala majhna iskrica nade. V manifestu zedinjenja z dne 1. decembra 1918 je tedanji regent, sedanji kralj, podal svečano obljubo, da bo v novi državi postala zemlja last tistih, ki jo obdelujejo. Tudi v vidovdanski ustavi se je določilo, da se taki fevdalni, kmetki in kmetjski slični odnosi ukinitjo in da preide zemlja v last tistega, ki jo obdeluje, ne da bi moral za to plačati kako odškodnino. S tem sta kralj in država prevzela nase dolžnost, da pripomoreta tudi dalmatinskim kolonom, da postanejo brez odškodnine lastniki zemlje, ki jo obdelujejo.

Toda tudi gospodarji niso rok križem držali. Velik del veleposestnikov je optiral za Italijo, tako da so postali italijanski državljani in uživajo sedaj zaščito in pomoč Mussolinija. Skoro vsi drugi pa so se vpisali v srbsko radikalno stranko in imajo sedaj zaslonbo v radikalni stranki. Cerkev in cerkvena ustanova pa imajo že itak protekcijo v vsakem našem režimu. Tako so gospodarji dosegli, da se je zavlekla izvedba agrarne reforme in ukinitve kolonata v Dalmaciji že

Izmed vseh političnih strank se zvesto drži teh načel edinole socialistična stranka. Zaradi tega naj se zbere pod njeno zastavo delavski proletarijski narod, vsi resnično demokratični ljudje pa naj jo podpirajo — če hočejo, da se odpravijo dosedanje grobe kršitve demokracije, ki so plod nerazumevanja političnega položaja v prvi vrsti od strani buržuazije same.

celih deset let. Sicer je prihajal agrarni zakon za Dalmacijo opetovano na dnevni red, zlasti pred vsakimi volitvami, vendar se je veleposestnikom vedno posrečilo, da so sprejetje zakona izigrali.

Sedaj je ta zakon zopet na dnevnem redu in se o njem razpravlja v posebnem odboru Narodne skupščine. Predvsem je bilo rešiti vprašanje, ali je kolonat sploh smatrat za tako razmerje, ki ga je ukiniti brez odškodnine ali ne. Člani radikalne stranke kot zastopniki veleposestnikov so naravno zavzeli protivno stališče, češ, da je to zasebnopravno ali pogodbeno razmerje, ki naj ga uravnajo veleposestniki in koloni sami med seboj. Zemljoradniki pa so na podlagi ustave dokazali, da je treba kolone osvoboditi brez plačila odškodnine. Zemljoradnikom so se pridružili tudi Davidovičevi demokrati. Celotno muslimansko bili istega mnenja, ne sicer iz razlogov socialne pravice, temveč iz gole zavisti, češ, ker se je bosanski begom odvzela zemlja, naj se odvzame še dalmatinskim veleposestnikom in cerkvam. Jezicek na vagi so tvorili zastopniki SLS in je bilo od njih odvisno, ali bo zmagalo stališče, ki je ugodno za veleposestnike ali stališče, ki je ugodno za odvisne kmete. In SLS je zopet enkrat pokazala svoj pravi obraz, zakaj, pridružila se je s svojim mnenjem radikalom in tako so v odboru zmagali veleposestniki proti kmetom.

Kaj drugega od klerikalcev niti pričakovati ni bilo. SLS ima za siromašne kmete samo lepe besede, ko pa gre za dejanja in za odločitve med interesi revnih kmetov in interesi veleposestnikov in bogatih cerkvenih korporacij, bo SLS vedno odločila za cerkvene in veleposestniške interese proti interesom revnih kmetov.

Sicer je pa SLS sklenila z Vukičevićem na Bledu pogodbo, po kateri so radikali prepustili klerikalcem Slovenijo v izkoriščanje, klerikalci so se pa zavezali, da prepuščajo druge dele države radikalom in da bodo vedno glasovali tako, kakor bodo hoteli radikali, pa naj bo to pravično ali krivično. Kaj briga klerikalce socialna pravica, samo da lahko v Sloveniji pašujejo po svoji volji!

Taki so klerikalci. To naj dobro premislijo tudi viničarji v Slovenskih gorah, ki jih klerikalci pod lažljivo firmo nekakih krščanskih socialcev z lepimi in kričavimi besedami love v svoje mreže. Pravica je samo ena in krivica, ki se prizadeva dalmatinskemu kolonu, mora obsojiti tudi štajerski viničar. Tudi viničarjem grozi enaka klerikalna »pravica«, kakršne bodo deležni dalmatinski koloni po zaslugi SLS. Obsojdi pa se ne bodo izognili niti klerikalci niti sedanji radikalno-klerikalni režim, ki je tako reakcionaren in socialno krivičen, da sabotira celo javne določbe sedanje ustave.

Sodelovanje dela in kapitala?

Na Angleškem so imele strokovne organizacije svoj kongres.

Na dnevnem redu kongresa je bilo tudi vprašanje glede ugotovitve nekakega delovnega ali posredovalnega urada. Take posredovalne urade ali odbore postavljajo povsod tam, kjer so dobro organizirani delavci in podjetniki, in sicer imenuje v tak

odbor polovico članov delavska organizacija, polovico pa podjetništva. Predsednik se zmenjava, enkrat je od te, enkrat od ones kupine ali pa je nevtralec na predlog obeh zastopstev.

Delovna skupnost je torej posebna oblika zastopstev delavskih in podjetniških organizacij, ki ima namen na podlagi dejanj

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

53

Zadnjič smo imeli zvečer vajo. Vprašujejo me včasih, kam se tako zamislim. Zato navadno pobegnem v kak kot, da me pustijo primiru. Tako rad sem sam. Potem mirno lahko mislim na Sonjo. Ker nisem imel na odru nobenega opravka, sem stopil na balkon. Noč je bila že zunaj in snežilo je. Zamislil sem se . . . Na mrtvega Maksima sem mislil, na Sonjo, na sebe, na nas vse, ki se tako izgubljeno potekamo po teh ulicah in zidovih in iščemo nečesa, kar je tako daljno, težko dosegljivo . . . Zjezil sem se, da sem tako malodušen, da niti Sonji ne upam razkriti svojih čustev. V tistem trenutku slišim, da nekdo diše zadaj za menoj. Naglo se okrenem. Sonja. Spogledava se. Nekaj trenutkov molka.

»Kaj delate tukaj?«

Že sem mislil, da bom izpregovoril, da bo izpovedal vse. Pa ni šlo.

»Tako lepo sneži . . . Gledam.«

In molčala sva, dokler naju niso poklicali na oder. Zdi se mi, da že nekaj šepetajo . . .

»Otroška tragedija« hitro napreduje. Samo Sonja je včasih nekam zbegana. Pri zadnji vaji, ki je bila že s šepetalcem, me je morala po pisateljevem predpisu pobožati po čelu. Roka ji je drhtela. Kakor da se me boji. To me je spravilo v odločnost. Ko sem jo po vaji spremljal in sva bila sama, sem ji

korajžno povedal, da sem bil ves čas bolan in da sem sedaj ozdravel. Menil sem svojo strahopetnost in sentimentalnost. Hotel sem že z besedo na dan, pa me je prekinila, ker ni razumela prisprodebe.

»Kako? Bolni ste bili?«

»Hudo bolan. Sedaj sem se sprostil.«

Ostro mi je pogledala v oči. Nekaj očitajočega sem bral v njih.

»Lahko noč«, je rekla in mi dala roko. Bila je mrzla kod led. Ko sem se znašel sam sredi noči, sem spoznal, da sem radi nejasnosti svojih besedi napravil neumnost. Ranil sem jo. Čutil sem, da ji je bilo težko. Mislila je, da sem imenoval svoja čustva do nje — bolezen, ki sem jo sedaj zatrl . . . Tako mislim vsaj jaz. Zakaj bi sicer odšla tako prizadeta.

Nocoj je božični večer. Sam sedim v svoji sobi, sredi svojega doma. Kot tujec med tujci. Moje misli so povsem druge kot mojega očeta in matere. Oče je trd, mati premehka. Sedaj že spijo. Prej so sedeli (brat in sestra) v jedilni sobi. Tudi jaz sem bil nekaj časa med njimi. Vedno bolj pusto in dolgočasno med ljudmi. Vedno bolj ljubim samoto. Takrat se pogovarjam sam s seboj in s svojimi hrepenenji. Nihče me ne more motiti, nihče slišati. Nekaj opojnega je samota. Predaš se čustvom kot jadrnica vetru . . .

Zunaj je temna noč. Iz hribov kipe lučke. Ljudje gredo k polnočnici. Kristovo rojstvo. Meni pa je nocoj vse tako daljno, da bi najraje umrl, ko bi ne mislil na Sonjo. Vem. Tudi ona gre sedaj k

polnočnici. Molila bo tam, mogoče bo tudi pela, mogoče se bo sredi tihe skrivnosti spomnila name . . . Sonja!

Pri nas pa je nocoj tako mrtvo kot na pogrebni dan. Vojna nam je uničila vso lepoto božičnih večerov. Oče je bil pri vojaki in zdelo se nam je greh biti na Božični večer vesel. O, prej smo imeli vedno tako velika drevesa! Nato vedno manjša, letos nimamo nobenega več. Zadnja leta sem vse to oskrboval jaz. Letos nisem in tako smo ostali brez njega. Bil je večer kot so drugi večeri. Le da je bil zame žalostnejši in grenkejši. Nekaj detinsko lepega je v božičnem drevesu.

Jaz sem žalosten . . .

To pa mi je pisal Mirko.

Dragi! Sredi noči, ko naletava sneg, Ti pišem. Tesno mi je pri srcu, zato Ti pišem. Rad bi nocoj pogovoril s kako dušo, pa nimam nikogar. Sam vem, zakaj pišem ravno Tebi. Pišem zato, ker moram pisati. Toliko je v meni, da prekipeva, da sili na plan. Ali boš razumel? Mogoče se mi boš ob prvem srečanju nasmehnil v obraz, me pomilovalno pogledal in dejal: »Oh, Ti norček, Ti!« Toda meni je vseeno. Zato Ti pišem.

Zakaj smo mladi ljudje včasih tako nesrečni? Zakaj se je Maksim ubil? Ali misliš, da samo radi tistega ubogega koščka kruha, ki so mu ga ponujali za ceno njegove duše? Da . . . Tudi zaradi tega. Nekaj strašnega je imeti dušo. Toda poleg tega je v človeku še tisoč boli. Sam, čisto sam je bil na svetu. Nocoj ga čutim, nocoj nanj mislim. Prijatelj ni imel, samo tovariši so bili.

skih socialnih in gospodarskih razmer sklepati tarife dogovore in eventualno poravnati spore, ki nastanejo zaradi delovnih ali mezdskih razmer, če se obe zastopstvi organizacij kot mandatari zedinita v soglasju s svojimi organizacijami.

Tak urad, ali tak posredovalni urad torej ni nič drugega kakor izraz dovršenih strokovnih organizacij na eni strani in podjetniških na drugi, ki si nadeva nalogo, da sklepa kolektivne pogodbe ob čim manjšem gospodarskem riziku na obeh straneh. Nikjer pa ni rečeno, da so s tem izključeni mezdni boji, štrajki itd., če se ne doseže sporazum. Posredovalni urad je torej ustanova organizacij, ki se ji organizacije podreajo same v interesu skupnosti, dokler so varovani njih interesi.

Proslava mladinskega dne.

Mednarodni mladinski dan, ki ga je priredila v nedeljo popoldne na vrtu »Ljudskega doma« mariborska socialistična omladina, je nad vsa pričakovanja dobro uspel. Toliko ustvarjalnih sil, toliko resnosti in razumevanja za stvar, se pri naši mladini pač nismo nadejali. Nad improviziranim pozoriščem je visela velika, okusno okrašena slika Marksa, nad vsem je pa vzbujal pozornost velik napis: »Proletarci, varujte se alkohola!«, ki je pričal, da imamo tu opraviti s skromnim, vendar resnim gibanjem. Nastop naših fantov in deklet, v praktičnih, zelenih krojih, ki so si jih sami izdelali, je napravil zelo ugoden utis. Otvorili so prireditev z dvoglasnim petjem Maršelje. Sodrugi Petjejan je z lepim govorom razložil pomen njihove prireditve. Sledile so dobro prednašane deklaracije dveh mladih sodelavcev ter dvoglasno zborovo petje delavskih pesmi v slovenskem in nemškem jeziku. Največji utis so pa napravili trije krajši besedni zbori, nekaj novega na naših prireditvah, ki so z nenavadno silo svojega izraza vzbudili med poslušalci vihar odobravanja. Začetek v tem pravcu je torej storjen in te vrste umetnost bo treba v bodoče še bolj skrbno gojiti, ker smo videli ob tej priliki, kaka sila se nahaja v kolektivni besedi množice, porojeni, občuteni in izraženi v spojeni misli sorodnih duš. Hvala našim omladinam za ta užitek. Omladinka Nekovareva je v slovenskem govoru orisala mednarodno gibanje socialistične mladine in pozivala na priprave za udeležbo na mednarodnem zletu socialistične mladine na Dunaju prihodnje leto. Pozdravljamo ta prvi korak mlade sodelavice, s katerim je tako odločno stopila na govorniško tribuno. Le tako naprej, brez bojazni, naše žensko gibanje krvavo potrebuje dramatik. Omladinec, sodrug Wagner nas je pa presenetil v nemškem jeziku z globoko zasnovanim, izčrpnim referatom o obstoječem položaju proletarske mladine

To smo morali povedati, ker je »Slovenec« v nedeljo objavil članek z naslovom: »Kje je angleško delavstvo...« »Slovenec« povemo samo še to, da ima angleško delavstvo tako dobre strokovne organizacije, da bo znalo tudi v tej skupnosti varovati delavske interese.

Brigajte se, gospodje, rajši za socialna vprašanja v tej državi, kjer ste v vladi; angleški delavci bodo pa že brez vas napravili to, kar je prav.

Kako rešujete vprašanje dalmatinskih kolonov in štajerskih viničarjev? Kdaj ste jih vprašali, kaj hočejo? Kdaj ste rekli, no, sedaj bomo sedli k mizi, pa se bomo pomenili s škofi in grofi in viničarji, ali pa s kanoniki in padroni in koloni? Vi se s temi sužnji niti razgovarjati nečete!

pri nas in po drugih državah in o ciljih, ki si jih je zastavilo naše mladinsko gibanje. Starejši sodrugi nikakor niso mogli verjeti, da si je mladi sodrug svoj referat popolnoma sam sestavil, kar je dokaz, da se naša mladina ne bavi samo s petjem, igrami in izleti, temveč da tudi čita in razmišlja o resnih socialnih vprašanjih. (Referat sodruga Wagnerja bomo prinesli v ponatisku.) Sledile so ritmične in gimnastične vaje deklet in fantov; lahke, priproste in ljubke, brez rekordnih ambicij in akrobatičnega, samo toliko, kolikor je potrebno, da se poleg duševnega izobraževanja ne zane-marja telo, ki naj se razvija v solnce in zraku do harmonične popolnosti, da bo lahko bivala v zdravem telesu tudi zdrava duša. Prireditve so zaključili s petjem Internacionalne. Pri posameznih točkah in med odmori je igrala lastna omladinska godba, ki so si jo na brzo roko ustanovili iz ceter, gitar, violin in drugih godal. Vse pristno mladinsko. Vso prireditev so zasnovali pod vodstvom mladega sodruga Wagnerja naši omladinci sami, brez sodelovanja starejših, zato smo lahko tembolj ponosni nanje. To je nov, zdrav pokret, ki je že takoj sploščeta prelomil s tradicijo običajnih veselic z obleganimi točilnicami. In to nas veseli.

Pri tej priliki se naša omladina zahvaljuje novemu upravitelstvu »Ljudskega doma«, zlasti sodrugu Fišerju, ki je radevolje dal za to prireditev vrt in izjavil pripravljenost, da za slučaj slabega vremena prepusti za prireditev tudi društveno sobo. Vendar so pa bili veseli, da je bilo vreme ugodno in se ni bilo treba umikati v sobo, kjer bi več nastopov ne bilo mogoče izvršiti. Naši mladinci, vsem množičnim udeležencem in onim, ki so k tej prireditvi kakorkoli pripomogli, pa najlepša hvala z željo, da bi se nam kmalu zopet kaj podobnega nudilo. Živela mednarodna socialistična mladina!

Dnevne novice.

Tajna potovanja šefa vlade! Pred kratkim so dnevni listi poročali, da se je dr. Korošec čisto na tihem pripeljal v Ljubljano in od tam pa zopet v zaprtem avtu neznanom, najbrž v Maribor. Mi se sicer ne bi brigali, kolikokrat in kam se njegova prevziveness vozi. Toda, ali ni največji Slovenec več varen, med svojim brezmejno zvestim ter vdanim ljudstvom? To pa mora vsekakor imeti svoje vzroke. Tudi je čudno, da uradno glasilo SLS tako potovanja, ki morajo navsak način biti v interesu države in naroda, popolnoma zamolči. Nasprotno je jezični »Slovenec« pred kratkim kar dvakrat zaporedoma poročal, da se je oblastni predsednik mariborske oblasti peljal v Beograd v zelo važnih zadevah. Še več! Celo se poroča, kadar ta »zlati« potuje. — Iz tega bi človek le navsezadnje sklepal, da ima g. Korošec slabo vest!

Dr. Korošec krpa Slovensko ljudsko stranko. Nedavno je bil v Sloveniji predsednik vlade dr. Korošec, ki je nedvomno hotel vcepiti svoji stranki svojo ideologijo. Njegov vpliv ima tudi nekaj vidnih znakov. Glavnega tajnika SLS Gabrovška so pogнали, sprizgajili so se z dr. Stanovnikom, ki so ga odžagali lani in pogovarjali so dr. Brejca, ker misli, da bila klerikalna stranka po 20. juniju morala iti v opozicijo. To so težave v lastni hiši. Ali še ena težava mori predsednika vlade, ta je, da klerikalna žurnalista kot vladna goni ves boj na nož in do skrajne surovosti. Dr. Korošec namreč čuti, da ima režimska politika sploh in pa zaradi nečutenih afer vedno težje stališče, pa misli, da bi se s priljudno politiko navsezadnje tudi »trmasta« opozicija začela lezti iz lima in nje del bi iskal stike z režimovci. — Da, da, ali kaj pa z grehi?

Dalmatinski radikalni poslanec Joahim Kunjašić napoveduje pogajanja s KDK. Kunjašić pravi, da Hrvati niso dobili zadostne plače za umor 20. junija. Dolžnost Belgrade bi bila, da napravi resen korak za sporazum, ki ga doslej ni napravil. Prepripi v radikalni stranki so krivi, da se doslej ni ničesar ukrenilo. Nujno pa je, da se spor reši in bomo delali v tem smislu.

Za pokal Delavske zbornice. Na željo ljubljanske podružnice grafičnih delavcev, ki proslavlja že dni 60-letnico svojega obstoja, je darovala Del. zbornica lep srebrni pokal, ki postane last onega delavskega športnega kluba Slovenije, ki ga bo v tekmah treh let osvojil. Radi kasnega časa se vrši letošnja tekma le med športnim klubom »Grafiko« in SK. »Svoboda«-Ljubljana, druga leta bodo pa smeli tekmovati vsi delavski športni klubi Slovenije. Tekma se bo vršila v nedeljo 14. tm. popoldne na igrišču SK. Ilirije (pred Gorenjskim kolodvorom.) Ker sta omenjena kluba med delavskimi med najboljšimi v Sloveniji, bo tekma že sama na sebi zelo zanimiva, ker je gotovo, da bo oboje moštev na-

de v Beograd in pojde še v Angoro. V Parizu ga je obiskal dr. Marinkovič. Venizelos pa mu je rekel, da z Jugoslavijo ne bo sklenil zveze, ampak samo pogodbo za daljšo dobo. Zdelo bi se po njegovem mnenju, da bi zveza z našo državo izgledala kot Italiji sovražna. To bi, pravi Venizelos, duhu miru, ki se širi po Evropi, škodovalo. Mi pa pravimo, da je to izulacija naše države. In po čigavi zaslugi?

Patriarh srbske pravoslavne cerkve Dimitrije je nevarno bolan. Vrhovni cerkveni poglavar je star že 80 let.

K priključitvi Avstrije k Nemčiji pravi francoski socialista Gustav Hervé, da priključitvi ni nasproten, čeprav bi to utegnilo postati nevarno za Francijo. Stavi pa tri zahteve, in sicer: 1. Nemčija se mora zadostno zavezati, da ne bo napadla Poljske; 2. Nemčija ne sme igrati več igre zveze z Rusijo. Mora se odločiti za vzhod ali zahod, za Moskvo ali Pariz. Nemčija se ne sme vezati s sovražniki zahodne kulture, temmanj, ker bi se s tem znatno okrepila in postala nevarna miru; 3. Iz saarskega ozemlja, o katerem se ima odločiti leta 1935, s plebiscitom, kam naj pripade, naj se izpremeni v vmesno državo kakor je Luksemburška. Za nevtralizacijo tega premožljivega ozemlja govore tehtni gospodarski razlogi, ki bi najbolj jamčili za mir med Francijo in Nemčijo.

Kako se ženijo in rade ljube v Evropi. V Evropi imamo povprečno vsak dan 7000 porok in 20.000 rojstev. Najbolj se ženijo v Bolgariji, Luksemburgu, Belgiji in na Madžarskem, najmanj pa na Irskem in Norveškem. Vpošteta ni v tem računu evropska Rusija, ker ni podatkov.

Za ločitev angleške cerkve od države se pripravajo na kongresu angleški škofi. Eni so za ločitev, drugi ne. Pravo je zadel škotski škof, ki je rekel, da ni za ločitev, ker je sodelovanje cerkvi in državi v korist.

Vendar pa se pripravljajo na vojno! Republikanski poslanec ameriški Britten iz Čikage je potoval po Evropi, je povedal vrtniške se v Ameriko: Če hoče Evropa mir, mora se takoj izprazniti Porenje, napraviti nova mirova pogodba namesto verzajlske in določiti reparacijske vsote. Britten izjavlja dalje, da je evropska diplomacija še vedno usmerjena po prevarah. Govore o miru, pa pripravljajo vojno.

Vojna napetost med Jugoslavijo in Italijo. Angleški listi razmotirajo o vojni napetosti med Jugoslavijo in Italijo. Priznavajo, da je Jugoslavija v defenzivi in poudarjajo, da ima Italija aspiracije na Balkanu. Nerazumljivo pa je, kako prihajajo angleški listi do mnenja, da je nevtralna Albanija va-

žen atom za ohranitev miru. Albanija je sicer politično samostojna, kolikor ni vezana pogodbeno in materijelno na Italijo. In to slednje odločuje v politiki tako, da je Albanija povsem odvisna. Nedvomno pa je tudi naša zunanja politika taka, da ni ustvarila dobrih odnosov s sosedi. Sedaj celo grški predsednik republike, Venizelos, snuje nekako politično obkroženje naše države. Vrhutega je naše meščansko časopisje z večimi vred tako, da vstvarja v zunanem svetu le slabo atmosfero. O Mussolinijevi imperijalistični hujskaški politiki pa itak vemo že preveč.

Pogajanja petrolejskih družb angleških, ameriških in ruskih so se vršila v Berlinu. Tudi tukaj so nameravali svetovni kartel. Pogajanja so se pa razbila na zahteve ameriških in angleških družb, da naj se plačuje za podržavljen podjetja 5 odstotkov odškodnine. Očividno se bo pričel med obeh skupinama konkurenčni boj v nastavljanju cen.

Izročitev s. Turattija zahteva Italija. Turatti se nahaja v Franciji kot emigrant, ki je bežal pred preganjanjem na Francosko. Sedaj zahteva Italija med drugimi tudi njegovo izročitev pod pretvezo, da je zločinec. Verjetno je, da Turattija francoska vlada ne bo izročila Italiji.

Med španskim kraljem in diktatorjem Primo de Rivero je nastal spor. Kralj ni hotel podpisati večje listo obsojencev zaradi nemirov na smrt. Obenem je kralj grajal diktatorjevo politiko. Torej končno morda le popusti trinoška diktatura generala.

Ramsay Macdonald, bivši predsednik prve angleške delavske vlade, se mudi te dni na Dunaju, kjer študira socialistično občinsko politiko. Od tam gre še v Berlin.

Cestni železničarji v Grazu že drugi teden štrajkajo radi mezd. Samo par vozov vozi s klerikalnimi štrajkbreherji, pa še s temi se ne mara nihče voziti, ker so nesreče radi neizvežbanih vozovnikov na dnevnem redu.

Fr. Govekar, Rokovnjači. Ljudska igra s petjem v 5 del. Tretji natisk. Oder, zbirka gledaliških iger, 19. zv. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Str. 70. Cena s poštino vred Din 21.—. — Priljubljeno Govekarjevo igr »Rokovnjači« je izdala Tiskovna zadruga v tretjem natisku. Igra so povsod že tolikokrat proizvajali, da je odveč o njej vsaka beseda. Novi natisk bo dobrodošel vsem podeželskim odrom, ki jo še nimajo. Igrali jo bodo zopet in zopet.

Boljševiki ne morejo voditi delavskega gibanja.

»Enotnost« nam je očitala, da nismo poročali o kongresu komunistične internacionalne. Resnici na ljubo naj ugotovimo, da smo mi prinesli obširnejše poročilo kakor »Enotnost«, kljub temu, da mi nismo boljševiki, kljub temu, da našega zastopnika ni bilo na tem kongresu, dočim je dekalistični odposlanec bil tam.

Vse svetovno časopisje je prezrlo ta šestdesetletni kongres; s tem preziranjem je prišlo do izraza dejstvo, da boljševiki s svojo brezglavo politiko nimajo nobenega pravega pomena več v svetovni politiki. Tako kakor zmanjkuje tal slovenskemu dekalizmu, tako ugaša dekalizem povsod. Čudno to ni, če pomislimo, da večina ustanoviteljev komunističnega gibanja ni več v boljševikih vrstah. Članov je zato še tem manj. Evo: Najgenialnejša voditelja ruskih boljševikov, Trocki in Radek, trpita v sibirskih taborih, voditelja nemških komunistov, Ruth Fischer in Maclov sta izključena, bivša voditelja francoskih komunistov, Frossard in Souvarine, sta že davno zapustila boljševiške vrste, močna norveška komunistična stranka se je v celoti združila v socialno demokracijo, bivša tajnica komunistične internacionalne Balabanova je v taboru socialne demokracije in tudi pri nas v Jugoslaviji je vodilni kader komunistov zapustil boljševike, tako da danes vodijo naše dekaliste veččima 16—20-letni dijaki. Z Leninom je pa boljševiška internacionala izgubila edino osebnost, ki naj bi notranjo zmedo nadomestila s svojo avtoriteto.

Zakaj se mi še pečemo s to obubožano družbo, ki je na stroške ruskih kmetov in delavcev dva meseca razpravljala o svojem žalostnem položaju? Zato, ker je ravno ta kongres pokazal vso njihovo revščino, za katero naj zvedo tudi oni naši delavci, ki še slede dekalistom. Kajti čim prej bo konec dekalizma, tem prej se bo razmahnilo razredno delavsko gibanje. Našim dekalistom bi že davno nihče več ne nasedel na limanice, če ga ne bi pri njih držalo ime — Moskva. Zadnji moskovski kongres je pa razgalil tudi vso brezglavost moskovskih boljševikov, ki so zavladali po smrti Lenina in proglašali Trockega.

Moskovski kongres boljševiške centralne je po dveh mesecih pokazal sledeče: 1. da boljševiki danes popolnoma drugače presojuje svetovni položaj kakor so ga doslej; 2. priznanje boljševikov, da ne morejo uničiti socialne demokracije — razven s svetovno vojno; 3. priznanje vedno večje notranje krize v komunistični internacionali; 4. kongres ni mogel niti za bližnjo bodočnost dati jasnih taktičnih, političnih navodil.

1. Propad kapitalizma.

Evo dokazov! K prvi trditvi: Doslej so nas dekalisti zmerjali za zaveznike buržazije, če smo rekli, da revolucije jutri še ne bo, da kapitalizem še ni izgubil zadnje kaplje krvi. Sedanjí kongres boljševikov pa ugotavlja v resoluciji sledeče:

»Perspektive (izgledi) neposrednega propada kapitalizma so uničile druge perspek-

tive. Buržuazija se je znala opomoči v celi vrsti dežel, ki so bile najmočnejše izpostavljene učinku revolucionarnega gibanja. Kapitalizem danes gradi in se oborožuje v eni sapi«.

Da ne bi prevroče glave zadvomile v tak preobrat boljševiškega mišljenja, je sedanjí diktator Buharin povedal še to-le:

»Poudarjamo ..., da stabilizacija (utrditev) kapitalizma ne more od danes na jutri izginiti v Svetovnem gospodarstvu in to moramo podpreti.«

V tem so torej boljševiki sprejeli mišljenje nas »socialistov.« Mi z ozirom na to dejstvo pravimo: kapitalizma se ne da uničiti z enim naskokom male »avantgarde«, temveč proletarijat mora združiti svoje vrste in z močnimi, sklenjenimi organizacijami osvajati eno postojanko za drugo. Za to spoznanje ni treba biti niti član SSJ, temveč to pove že zdrav razum sam. Boljševiki, ki so se pa skregali s pametjo, so pa našli drugo rešitev.

»Izdajstvo« socialistov.

V svoji resoluciji pravijo, da se je delavstvo velikih držav z visokimi plačami »korumpiralo«. Za boljševike so torej ugodni življenjski pogoji, priborjeni po strokovnih organizacijah, — korupcija! No, in tako »korumpirani« delavski razred se oklepa socialne demokracije, ki je zainteresirana na tem, da gospodarstvo napreduje in da se vzporedno s tem boljša stanje delavstva. To pa je za boljševike »izdajstvo«. Z ozirom na to, ker strokovne organizacije skrbé za delavstvo, pravijo boljševiki, da sedaj ne morejo uničiti socialne demokracije. Vendar jo bodo strli. S čim? — Z vojno! Da ne bo kdo dvomil v to, navajamo tozadeven sklep kongresa:

»... Toda ravno v tem je bistvo imperijalizma, da na eni strani tudi v proletarijatu ustvarja predpogoje za različne socialnoimperijalistične ideologije (to je za boljševike socializem), dočim na drugi strani poostrojuje nasprotstva med različnimi imperijalističnimi silami in s tem vsiljuje gigant-ske vojne, ki bodo mučile ogromne človeške delovne sile in produktivnih sredstev — s tem pa bodo tudi izirebile socialno-imperijalistično ideologijo« (tako namreč boljševiki označujejo idejo socialne demokracije.) Nekdaj smo se borili proti vojni. Sedaj naj pa po boljševiškem mnenju vojna uniči vse blagostanje in ustvari splošno anarhijo, bedo in propast!

Kriza komunističnih strank.

Kongres je ugotovil, da imajo vse kom. stranke skupaj izven Rusije 375.000 članov! Torej jih bo v resnici še manj. Nadalje so ugotovili, da ne morejo dobiti na svojo stran delavske mladine niti žensk. Doslej so se zanašali največ na kolonije, kjer so pa doživeli bridka razočaranja: na Kitajskem je njihov lastni razočaranec general Čankajšek dal sekati glave vsem boljševikom itd. Kako slaba prede kom. strankam v Evropi, pa dovolj dokazuje že samo to-le: »Najtežje se mi

zdi vprašanje čehoslovaške stranke, je dejal Buharin. Ta pa je bila do danes edina kom. stranka, ki je imela res vpliv v množicah. V vseh strankah brez izjeme so ista poročila: notranji prepri in razdor. Povsod pravijo, da imajo težkoče s socialdemokratskim mišljenjem svojih članov. Socialna demokracija ima torej svoj močan vpliv med samimi člani kom. strank.

Zato je kongres sklenil, da je glavna naloga vseh komunističnih strank — boj proti socialni demokraciji in najostrejša ofenziva na strokovne organizacije! S takim »levičarstvom« naj se prikrije vedo bolj »desničarska« praksa ruske boljševiške vlade.

Zvesti tem moskovskim zapovedim so začeli naši dekalisti še nesramneje pisariti v »Enotnosti«, po rudarskih revirih hujskajo odpadnik in sedanji spokorjenec Makuc pa skuša ustanoviti novo organizacijo stavbin-kih delavcev, za katero bi rad zbral vsaj pet članov, da bi mogel potem pozivati Stroj-kovno komisijo na »enotno fronto«. Mi ostajamo vzpričo te nove dekalistične ofenzive hladnokrvni. Kajti delavstvo že danes uvi-dera, da to niso nikaki revolucionarji, tem-več izgubljeni sanjači, ki se boré z mlino na veter. Delavstvo pa za take neresnosti ni.

Proslava 10-letnice »Svobode« na Jesenicah.

Jeseniška »Svoboda« je tako lepo proslavila svojo 10-letnico, kakor pri nas ni- smo vajeni. Naša društva le prerada proslavljajo svoje jubileje z veseljami in po- pivanjem. Jeseniška »Svoboda« se je pa izkazala s svojo proslavo, da je res dela- vska in kulturna organizacija. Jeseniško de- lavstvo se je v velikem številu udeležilo

kulturne akademije zvečer v Delavskem domu in drugi dan spreveda. Aktivni »Svo- bodaši« so s tem dobili zadoščenje za svojo vztrajno poštvalno delo. Vsak aktiven sodrug je lahko čutil, da vsako pravilno delo le obrodi uspehe in da nimajo prav oni, ki v težkih urah tožarijo: »Saj je vse zastoj«. Tudi avstrijski sodrugi iz Ko- roške so s svojim praporjem prišli na to lepo manifestacijo gorenjskega proletari- jata. Bili so med nami kot bratje med brati in težka je bila ločitev na kolodvoru.

Prosvetni večer je pokazal, da smo sposobni, da zaživimo novo kulturo, novo življenje. Telovadci, deca, telovadkinje, de- klamatorji, Cuferjeva dramatična slika »Svite«, nagovor predsednika jeseniške po- družnice, petje javorniške »Svobode«, skratka vse točke so bile na višku. Posebno navdušenje je vzbudil nastop beljaških so- družic, ki so predvajale dekliski ples in zabjo balado.

Drugi dan je moral biti sleherni jese- niški proletarec vzhvičen nad sprevedom, ki ga je organizirala »Svoboda«. Na čelu ko- lesarji z napisom »Delu čast in oblast«, za njimi zastave, godba, telovadci, deca, go- jenke, telovadkinje, Avstrijci, nogometaši z Jesenic in Most pri Ljubljani, spreved pa so zaključili starejši sodrugi, veseli tega, da se je mlada generacija prebudila.

Popoldan so Beljačani z dovršeno ele- ganco izvajali telovadno vajo s kladivi in članice pa proste vaje. Na bradli so se izkazali naši telovadci bolje, kakor Avstrij- ci. Nato je nastopila jeseniška telovadna enota, moški in ženski naraščaj in gojenke, ki so s svojo vajo združeno s petjem »Me smo mlade« vzbudile največ navdušenja. Goste je spremlilo na kolodvor okrog 800 ljudi z godbo na čelu. Medtem se je vršila nogometna tekma med jeseniško in mo- šečansko »Svobodo« z zmago poslednje.

Zivela »Svoboda«! Delavska mladina, organiziraj se v naše vrste!

Maribor.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Repertoar.

Ponedeljek, 8. oktobra. Zaprt.

Torek, 9. oktobra ob 20. uri: »Hlapci.«

Spisal Ivan Cankar. Ab. B. Kuponi.

Sreda, 10. oktobra. Zaprt.

Četrtek, 11. oktobra ob 20. uri: »Moje

oče je imel prav.« Ab. 9. Kuponi.

Mariborski gledališki abonenti se na- prošajo, da poravnajo svoj oktobrski obrok najdalje do 12. t. m.

»Gejša« na mariborskem odru. Koncem tedna bo premijera klasične Jonesove ope- rete »Gejša«. To delo odlikuje predvsem prekrasna godba, slikoviti japonski milje in pa zelo zabavno dejanje. Ker ima mari- borsko gledališče za »Gejšo« jako dobro zasedbo, je verjetno, da bo zelo uspela.

Za gostovanje ljubljanske opere v Ma- riboru v prekrasni Smetanovi operi »Da- libor« se je prigraslilo premalo reflektantov. Zato se podaljša prigrasni rok do 10. okto- bra s pripombo, da se radi velikih režij go- stovanje vrši le, če bo gledališče do tega termina popolnoma razprodano. Mariborsko

opero ljubše občinstvo se opozarja da je več ko verjetno, da ostane v slučaju pre- mačega prigrasa za »Daliborja«, Maribor po- tem sploh brez vsakih nadaljnjih opernih gostovanj.

Zasilna stanovanja. Sklep zadnje občin- ske seje, da se zgrade zasilna stanovanja, se ima sedaj izvršiti, ker so bila tozadevna de- la po klubovih načelnikih oddana. Vendar pa cela stvar gre z ozirom na bližajočo se zimo, precej po polzevo. Ta stanovanja bi se bila lahko preje začela graditi in ne še le sedaj v mrzlem ter mokrem času — saj se ima porabljeni pri gradbah ilovica mesto malte. Končno bi bilo pripomniti, da se ne bi smelo vseh stanovanj graditi na enem kraju, marveč na raznih delih mesta, kot je bilo svoječasno mišljeno, ker sicer bodo mo- rali ljudje po nepotrebnem daleč hoditi na posel. To bi se naj uvaževalo, dokler je še čas.

Predavanje o esperantskem jezi- ku. V petek, dne 12. oktobra zvečer ob pol 20. uri se vrši v Delavskem do- mu predavanje o mednarodnem po- možnem jeziku Esperanta. Sodružice in sodrugi udeležite se tega važnega predavanja polnoštevilno.

Trbovlje.

V sredo, dne 19. sept. sta imela krajev. šolska sveta Trbovlje in Hrastnik svoje pra- računske seje, na kojih sta sestavila prora- čune za leto 1929. Proračuni so sestavljeni na temelju, da dobi vsak učenec vse učne pripomočke popolnoma brezplačno, tako da staršem otrok ni potreba žrtvovati niti pare za šolanje. To bo tudi edina občina v državi, ki tako temeljito skrbi za svoj naraščaj. Vsled tega so tudi potrebni za šole precejšnji zneski, kar je razvidno iz proračunov, kateri znašajo: Deška šola Trbovlje Din 113.640; Dekliška šola Trbovlje Din 127.960, Deška šola Vode 90.800, Dekliška šola Vode 90.100, šola Sv. Katarine 50.700, Deška šola Hra- stnik 164.054, Dekliška šola Hrastrnik 114.062, meščanska šola Trbovlje 118.610. Pri slednji se opomni, da dobe samo otroci delavcev brezplačne učne pripomočke, vsi drugi jih pa morajo plačati, ali si jih pa sami naba- vijo. Celokupni izdatki za ljudske in meščan- ske šole znašajo Din 869.926 napram izdatkom v letu 1928 Din 795.338, kar znači za bodoče leto povišek v znesku Din 74.587, to pa vsled tega, ker so se vnesle v proračun postavke, ki jih lansko leto ni bilo, ki so pa popolno- ma upravičene, kakor n. pr. ona za čevlje- potrebnim otrokom, ker drugače ne bi mogli v zimskem času obiskovati šole. Kraj. šol. svet v Trbovljah je tudi nastavljal za šolskega slugo Jože Medveška, ker bo ta šola s 1. oktobrom izročena svojemu namenu. — V četrtek, dne 20. tm. se je vršila seja obč. starešinstva stavbnega in finančnega odseka, katera je tudi šolske proračune odobrila. Na isti seji se je oddala tudi zgradba zimskega kopališča stavbeniku G. Cinku za 335.140.85 Din kot najnižjemu ponudniku. Ključavničar- ska dela pa so bila oddana trdkri Metalija za Din 4540. V kratkem se bo zgradila tudi moderna mrtvašnica ter se tozadevni načrti potom stavbnega referenta že izdelujejo.

Studenci pri Mariboru.

Dne 6. septembra se je vršila pri nas deveta redna občinska seja, ki je bila pri- merno dobro obiskana, ako ravno so se ne- kateri g. odborniki že privadili, udeležiti se samo vsake druge seje. Točno ob določeni uri je sodrug župan Kaloh konstatiral sklep- čnost in z običajnimi formalnostmi otvoril sejo, nakar se je prišlo na dnevni red, ki

je bil zelo obširen. Zapisnik zadnje seje je bil brez ugovora odobren, kar je dokaz, da imamo zmožnega in povsem zanesljivega tajnika. Pripomniti moramo, da je bilo to- krat nebroj številno raznovrstnih dopisov in vlog, ki jih je župan odboru prečital. Naj- prvo se je prečital dopis tukajšnjega kapu- cinskega predstojništva, s katerim se občin- na obvešča, da prevzamejo stroške sedanje- ga popravila zvonika cerke Sv. Jožefa oni sami in da bodo v ta namen pobirali milo- dare, akoravno je vsakemu znano, da so se v ta namen nabrale že ogromne svote de- narja. Nadalje se je prečital dopis tukaj- šnjega novoustanovljenega Olepševalnega društva glede zemljišča tik dekliske šole, ki je občinska last in katerega želi omenje- no društvo prevzeti za svoje potrebe v svr- ho olepšanja. Kaj pravzaprav nameravajo, je še neznano. Razvila se je prav živahna debata, v katero je poseglo več odbornikov, katerih mnenja pa so bila zelo različna. Ako ravno je ustanovitev Olepševalnega društva umestna, vendar je malo upanja, da bi ob- čina imenovani prostor odstopila in sicer vsled tega ne, ker je to zemljišče najlepši in edini stavbni prostor, ki ga ima občina na razpolago.

Kakor znano, namerava občina že dalje časa zgraditi na imenovanem prostoru otročji vrtec s primernim igriščem, kar je neobhodno potrebno, ako pomislimo, da se nahaja sdanji otroški vrtec v prostorih So- kolskega doma, zakar plačuje očina, oziro- ma šolski odbor najemnino, katera se je v teku zadnjih let znatno zvišala. Samoumev- no, spada otroški vrtec tudi v bližino šole, kar pa sedaj ni slučaj in so se tudi izrazile merodajne osebe Sokolskega društva, da ra- bijo dotične prostore zase. Splošno mnenje je, da ima Olepševalno društvo za svoje de- lovanje primernih prostorov dovolj na raz- polago. Sprejel se je končno slep sodruga Leskoška, da naj pride pri prihodnji seji to vprašanje kot posebna točka na dnevni red in se je v ta namen izvolil štiričlanski odsek, ki ima nalogo preskrbeti potrebne podatke in informacije. Pri poročilu odse- kov so poročali nato referenti in sicer za gradbeni odsek župan Kaloh in svetovalec s. Leskošek in za ubožni odsek odbornik s. Majhenič, kar se je vzelo na znanje.

Predloženih je bilo tudi večje število različnih prošelj, ki so se vzele v pretres in se je prošnja za službo za občinskega slugo odklonila, ker se bo to mesto raz- pisalo. Nadalje se je ena prošnja za sprejem med občinske uboge z mesečno podporo od- stopila obuznemu odseku. Prošnja za stano- vanje v občinski hiši se odkloni, ker sploh ni nobenega praznega.

Glede odplačevanja prispevkov za cest- no električno omrežje, plačanih s strani od- jemalca toka za leto 1926, se je dolgo de- batiralo, zadeva je pa ostala zaenkrat ne- rešena. V tajni seji se je vzele nato poročilo uradnika gospoda Vrabla o dohodkih na trošarini na znanje. H koncu je bilo še pre- dloženih več prošelj za domovinsko pravico, ki so bile deloma ugodno rešene, ako ravno so se izrazili različni pomisleki, ker socia- listični klub se še dobro spominja na težko- če, ki so jih delale združene, slovenske stranke na občinski seji dne 12. decembra 1923 napram socializmom. Pripomniti mora- mo še to: Gotovi gospodje naj ne pozabijo, da so izvoljeni zato, da ščitijo in varujejo in- terese in blagor občine in ne koristi in in- terese posameznih oseb ali društev.

Lisnica uredništva. Senovo, B. Prejeli: pride prihodnjič. — Vse sotrudnike in do- pisnike prosimo, da naj pišejo kratko in sa- mo o najnujnejših rečeh, ker nam absolutno primanjkuje prostora za vse.

JOSIP MLINARIČ

priporočam svojo bogato zalogo
galerije, specerije, hišnih
in kuhinjskih potrebščin.

Maribor, Glavni trg št. 17.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radiowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio- technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Creppe de Chine

In foulard svile od 58 Din na-
prej kakor tudi vsakovrstne druge svile
v bogati zalogi po najnižjih cenah pri
J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektro- motorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in ku- lantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo- strojev.

Nabirajte

nove

naročnike

Vinski MOŠT (dalmatinec)

prvovrstni, sladki, filtri-
rani, beli in črni se toči v

Prvi dalmatinski kleti, Maribor

Mesarska ulica št. 5, se priporoča

JOS. POVODNIK.

CENENO ČEŠKO PERJE

1 kg sivega olupljenega perja 70 Din, napol- belo 90 Din, belo 100, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec za- stoji. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na
Benedikt Sachsel, Lobez št. 19 u Plznu, Češkoslovaška.
Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugosl. približno 10 dni

VELIKO IZBIRO

modernih in ličnih damskih
in otročjih klobukov po
najnižji ceni nudi

MARIJA JAHN

modistinja
MARIBOR, STOLNA UL. 2

P O P R A V I L A
se izvršujejo lepo in poteni.

L. Mikuš, Ljubljana, Mestni trg 15

DEŽNIKI.

Na malo.
Ustanovljeno 1839.

Na veliko.
Telefon 2282.

Zbirajte za
tiskovni sklad

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni
izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa
društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delav- cem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.